

Hər bir dövlətin, cəmiyyətin gələcəyini indiki uşaqlar və gənclər müəyyən edirlər. Bu mənada gənc nəslin düzgün tərbiyəsi, fiziki və mənəvi inkişafı, savadlı vətəndaş kimi böyüməsi və digər vacib amillər onların gələcəkdə cəmiyyətə inteqrasiyasında önəmli rol oynayır.

Müstəqillik qazandığı ilk gündən dövlətimiz bu sahəyə xüsusi diqqət və qayğı göstərir. Son illər bu diqqət və qayğı daha da artır. Yeni məktəblərin tikintisi və təmiri, idman infrastrukturunun yenilənməsi, stadionların və olimpiya komplekslərinin inşası və s. deyilənlərə əyani sübutdur. Əlbəttə, hər bir uşağın və gəncin gələcəkdə layiqli vətəndaş kimi yetişməsində onun mənəvi və fiziki tərbiyəsi ilə yanaşı, təhsil də önəmli yer tutur. Digər tərəfdən, bunlar bir-birilə mütləq uzlaşmalıdır.

Psixoloji, mənəvi və fiziki cəhətdən hər bir uşağın sağlam böyüməsi birinci ailədən başlayır. Valideynin övladına düzgün tərbiyə verməsi, onun sağlamlığının qeydində qalması, düzgün yönləndirməsi vacib amillərdir. Bu mənada, ilk növbədə, hər bir valideyn məsuliyyəti dərk etməlidir. Təbii ki, hər bir uşaq, ilk növbədə, ata-anasını ən ideal insan sayır. Əgər valideynlərdə fiziki qüsurlardan başqa hansısa çatışmazlıq olarsa, bu, uşağın psixologiyasına təsirsiz ötürülməyəcək. Daha sonra təhsil aldığı müəssisə və idmanla məşğul olduğu cəmiyyət və ya klub gənc nəslin düzgün istiqamətləndirilməsində mühüm rol oynayır. Valideynlərlə olduğu kimi, müəllimlər də uşaq və gənclərin düzgün tərbiyə almasına, gələcəkdə cəmiyyətə sağlam düşüncəli vətəndaş kimi inteqrasiya olunmalarına, onların şəxsiyyətlərinin formalaşmasına, milli ruhda böyülmələrinə, təhsilə məsuliyyətlə yanaşmalarına birbaşa cavabdehlik daşımalıdırlar.

Son illər sadalananlarla bağlı bir çox irəliləyiş müşahidə olunur. Təhsil sisteminin aparılan islahatları, ölkəmizdə olimpiya hərəkatının geniş vüsət alması bunu deməyə əsas verir.

Uşağın cəmiyyətlə ilk tanışlığı onun məktəbə qədəm qoymasından başlayır. Bununla hər bir uşaq ailədə aldığı tərbiyəni cəmiyyətə daxil edir. Bu zaman cəmiyyətlə uşağın - şəxsiyyətin xarakteri arasında toqquşma baş verir. Məktəb bunu necə tarazlamalı, şagirdlə cəmiyyətin mənəviyyəti arasında necə körpü yaratmalıdır? Əlbəttə, bu, ağır və uzun vaxt tələb edən, özü də şagirdin cəmiyyətə tədricən uyğunlaşması əsas götürülən bir prosesdir. Bu prosesdə təhsil ocaqlarının rolu danılmazdır. Məktəbin

pedaqoji kollektivi hər bir şagirdin ailədə formalaşan xarakterini öyrənməli, cəmiyyət üçün qəbul olunmayan xüsusiyyətləri islah etməli, ona gələcəkdə vətəndaş kimi yetişməkdə lazım olanları aşılmalıdır. Bu baxımdan məktəblərin, orada tədris işi ilə məşğul olan müəllimlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşür.

Ailənin təməlinin möhkəm qoyulmasında, iki insan - qadın və kişi arasında bağlanan nikahın uzunömürlü olmasında, sözsüz ki, ailədə doğulan körpənin əvəzsiz rolu var. Körpə gülüşü ata-anaya sevinc bəxş edir, onları birgə yaşamağa ruhlandırır, ailəyə xoşbəxtlik gətirir. Valideyn ağır iş günündən sonra nə qədər yorğun olursa-olsun, körpəsinin baxışlarına təbəssümlə cavab verir, onun qayğıları ilə maraqlanır. Bu, valideynin mənəvi rahatlığına səbəb olur. "Kiçik dövlət" sayılan ailənin sağlam, fiziki cəhətdən gümrəh, mənəvi cəhətdən kamil olması günümüzün vacib məsələlərindəndir. Bu vacib məsələnin həlli üçün, ilk növbədə, ailə, bağça, məktəb, ali təhsil ocaqları, ümumilikdə, bütün cəmiyyət var-qüvvəsini səfərbər edir. Uşaqları kiçik yaşlarından düzgün tərbiyə etmək, onların əqli və fiziki imkanlarını yüksək səviyyədə inkişaf etdirmək, gələcəkdə vətənə, xalqa layiqli övlad kimi yetişdirmək ən vacib amildir. Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi tərbiyəsi, onların inkişafına göstərilən diqqət, gənc nəslin üzleşdiyi problemlərin həlli istiqamətində atılan məqsədyönlü addımlar, görülən tədbirlər dövlətimizin əsas prioritet vəzifələrindəndir. Yetişməkdə olan gənc nəslin sağlamlığının təmin edilməsində, intellektual və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsində, onların vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsində, əməyə, vətənin müdafiəsinə hazır olan mürd, cəsur insanlar kimi yetişməsində idmanın rolu əvəzsizdir. Dünya təcrübəsi əsrlər boyu sübut edib ki, fərdin mənəvi və fiziki sağlamlığı son nəticədə xalqın ümumi sağlamlığı, millətin bu günü və gələcəyidir.

Uşaq və gənclərin tərbiyəsində müstəsna rol oynayan bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafını daha da sürətləndirmək, bu sahədə kütləvi təminat etmək üçün Azərbaycanda məqsədyönlü və hərtərəfli işlər görülür. Təbii ki, idmanın inkişafı həm də sağlam həyat tərzinin təbliğinə xidmət edir.

Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı

Məlum məsələdir ki, sağlam millət sağlam gələcək deməkdir. Azərbaycan dövləti sağlam gələcəyini təminatçısıdır. Bu baxımdan deyə bilərik ki, paytaxt və bölgələrdə tikilib istifadəyə verilən olimpiya idman kompleksləri, idman zalları, stadionlar Azərbaycan xalqının sağlamlığına xidmət edir. Bu cür idman qurğuları həm də Azərbaycanın idman ölkəsi kimi uğurlarında əhəmiyyətli rol oynayır. Dövlət qayğısı ilə əhatə olunan idmançılarımızın dünya arenalarında əldə etdikləri uğurların sayı ildən-ildə artır. Ölkəmizin beynəlxalq yarışların mərkəzinə çevrilməsi də təsadüfi deyil.

Beynəlxalq idman qurumları mötəbər yarışları Azərbaycana həvalə edirlər. Çünki bu qurumlar yaxşı bilirlər ki, ölkəmiz belə tədbirlərin təşkilində kifayət qədər təcrübəyə malikdir. Dörd ildən bir keçirilən və möhtəşəmliyi, səviyyəsinə görə digər yarışlardan fərqlənən olimpiya oyunlarında idmançılarımızın əldə etdiyi nəticələr, qazandıqları uğurlar ürəkəçən və sevindiricidir. Bütün bunlar sağlam gəncliyin formalaşmasına öz müsbət təsirini göstərir. Hazırda Bakıda 5, regionlarda isə 40 olimpiya idman kompleksi fəaliyyət göstərir. İdman infrastrukturunun gücləndirilməsi ölkəmizdə aparılan uğurlu idman siyasətinin bir hissəsi olmaqla yanaşı, gənclərin fiziki hazırlığının yüksək səviyyədə ol-

masına və asudə vaxtlarının səmərəli təşkilinə xidmət göstərir.

Azərbaycanda idman infrastrukturunun yenilənməsi və maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi istiqamətində görülən işlər iri idman obyektləri ilə məhdudlaşmır. Son 10 ildə təkcə Bakı şəhərinin qəsəbələrində 9 idman zalı, mini futbol və digər idman meydanları, şahmat məktəbi tikilib istifadəyə verilib. Bu işlər, eyni zamanda, regionları da əhatə edib. Növbəti illərdə paytaxtın Səngəçal, Ələt, Qobustan, Qaraçuxur, Bülbülə, Türkan, Qala qəsəbələrində də bu kimi idman zalları və meydanları tikilərək istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur.

İdman sağlamlığın rəhnidir. Eyni zamanda, idman ölkənin təbliği, yeni dostlar və iqtisadiyyat mexanizmidir. Bütün bunları nəzərə alsaq, ölkəmizdə idman infrastrukturunun gücləndirilməsi respublikamızda idmanın kütləviyyəsinin təmin edilməsində, bölgələrdə yaşayan gənclərin sağlam həyat tərzini keçirməsində, gələcək idmançılığın yetişdirilməsində mühüm rol oynayır.

Bununla belə, mütəxəssislər uşağın mənəvi inkişaf prosesinin böyük əhəmiyyət daşıdığını bildirirlər. Çünki onun gələcəkdə necə insan (xeyirxah, səmimi, başqasının fikirlərinə hörmət edən) olması, cəmiyyətə xeyirli bir fərd kimi yetişməsi, kamil bir insan kimi formalaşmasında bu prosesin rolu danılmazdır. Həyat təcrübəsi göstərir

ki, insana elmi, ensiklopedik biliklərdən başqa, həyatda çətinliklərə dözmək, qarşıya çıxan maneələrdən keçmə üçün təcrübə, dözümlü iradə kimi yüksək keyfiyyətlər də lazımdır.

Ölkəmizdə gənclərin sosial problemlərinin həlli də diqqət mərkəzində olub. Burada həmişə gənclərə dəstək olan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın xidmətlərini qeyd etmək lazımdır. Heydər Əliyev Fondunun hər zaman diqqət mərkəzində saxladığı kimsəsiz uşaq və gənclərin cəmiyyətə inteqrasiyası, onların həyatda öz yerini tutması, layiqli vətəndaş kimi böyüməsi istiqamətində gördüyü işlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə hər il irsi qan xəstəliklərindən əziyyət çəkən uşaqlar üçün könüllü qanvermə aksiyaları təşkil olunur, xəstə və imkansız vətəndaşların sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən tədbirlər həyata keçirilir. Eləcə də Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdə və ölkəmizdə reallaşan layihələr Azərbaycanın uğurlarının təbliğində, gənclərimizin fəallığının artırılmasında və onların fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsində mühüm rol oynayır. Ölkədə gənclərin intellektual səviyyəsinin, dünyagörüşünün, zehni inkişafını stimullaşdırmaq əsas hədəflərdən biridir. Respub-

likada intellektual hərəkatın inkişafı və gənclərin beynəlxalq intellektual hərəkata qoşulmasına şəraitin yaradılması üçün silsilə tədbirlər həyata keçirilir. Bu məqsədlə gənclər arasında müxtəlif intellektual oyun növləri təbliğ edilir, ənənəvi oyun növləri üzrə respublika və beynəlxalq səviyyəli çempionatlar, yarışlar, turnirlər təşkil edilir, respublikanın regionlarında intellektual klublar yaradılır.

Ən nəhayət, onu da qeyd etmək ki, ölkə gənclərinin hərtərəfli inkişafını təmin etmək məqsədilə "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyası" dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunub. İlk dəfə olaraq, strategiyada Azərbaycan gəncliyinin müxtəlif sosial qrupları müəyyənləşdirilib. Sənədin əsas məqsədi bu dövr ərzində Azərbaycan gəncliyinin potensialını müasir dövrün tələblərinə uyğun inkişaf etdirmək, həmin potensialdan Azərbaycan Respublikasının mənafeyi naminə istifadə etmək və yeni mäsildə fəal vətəndaşlıq mövqeyi formalaşdırmaqdır. Əminliklə demək olar ki, ölkəmiz hazırda bu strategiyayı uğurla davam etdirir.

Vidadi XUDAŞOV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçündür.